

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE KNOWLEDGE MANAGEMENT IN
SCHOOL IN THE 21ST CENTURY UNDER THE BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE

วราจินต์ สุนทรายน¹, ทับทิมทอง กอบัวแก้ว²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Varajin Soontarayon¹, Tubtimthong Korbuakaew²

Program in Development Administration, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding author e-mail, s65561802038@ssru.ac.th

(Received : May 14, 2025; Edit : June 1, 2025; accepted : June 1, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ศึกษาระดับการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการจัดการความรู้ และ 4) วิเคราะห์ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 36 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหารหรือหัวหน้าวิชาการ และครู รวม 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการความรู้ อันเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารและการจัดการความรู้ของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .572 ถึง .822 ภาวะผู้นำที่สามารถพยากรณ์การจัดการความรู้ ได้แก่ ด้านการร่วมมือ วิสัยทัศน์ การแก้ปัญหา นวัตกรรม การสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 87.70 และมีค่าคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์เท่ากับ .11983 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aimed to: (1) examine the level of leadership among school administrators; (2) investigate the level of knowledge management in the 21st century; (3) study the relationship between leadership and knowledge management; and (4) analyze the leadership factors that influence knowledge management. The sample group consisted of 36 schools under the jurisdiction of the Bangkok Primary Educational Service Area Office. The respondents included school administrators, deputy administrators or heads of academic departments, and teachers, totaling 324 individuals. The research instrument used was a questionnaire. Data were analyzed using both descriptive and inferential statistics, including frequency, percentage, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that leadership of school administrators plays a highly significant role in knowledge management, serving as a key approach in developing school leaders with leadership qualities appropriate for 21st-century knowledge management in educational institutions. Overall, both the level of leadership and the level of knowledge management in schools were found to be at the highest level. The two variables showed a statistically significant positive correlation at the .01 level, with correlation coefficients ranging from .572 to .822. Leadership components that could predict knowledge management included collaboration, vision, problem-solving, innovation, communication, and creativity. These factors collectively predicted knowledge management at 87.70%, with a standard error of estimate of .11983, which was statistically significant at the .05 level.

Keywords : The Leadership ; Administrators; The knowledge management in the 21st Century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายของโลกยุคใหม่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งสร้างมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และทักษะชีวิต โดยเฉพาะทักษะ 3Rs + 8Cs ซึ่งรวมทั้งทักษะด้านวิชาการ (Hard Skills) และทักษะชีวิต (Soft Skills) ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ทักษะแห่งอนาคต ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

โดยนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2567 สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามช่วงวัย พร้อมส่งเสริม Active Learning แนวคิดพหุปัญญา และการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาชีพและชีวิตจริงในอนาคต โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถขับเคลื่อนบุคลากรในองค์กรให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ และบริหารจัดการความรู้ภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์การพัฒนา ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วิชาการ และการจัดการความรู้เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ “ภาวะผู้นำ” ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือในหมู่บุคลากรภายในองค์กร ทั้งยังมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่เป็นระบบและยั่งยืน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาเป็นแนวทางพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการความรู้ในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

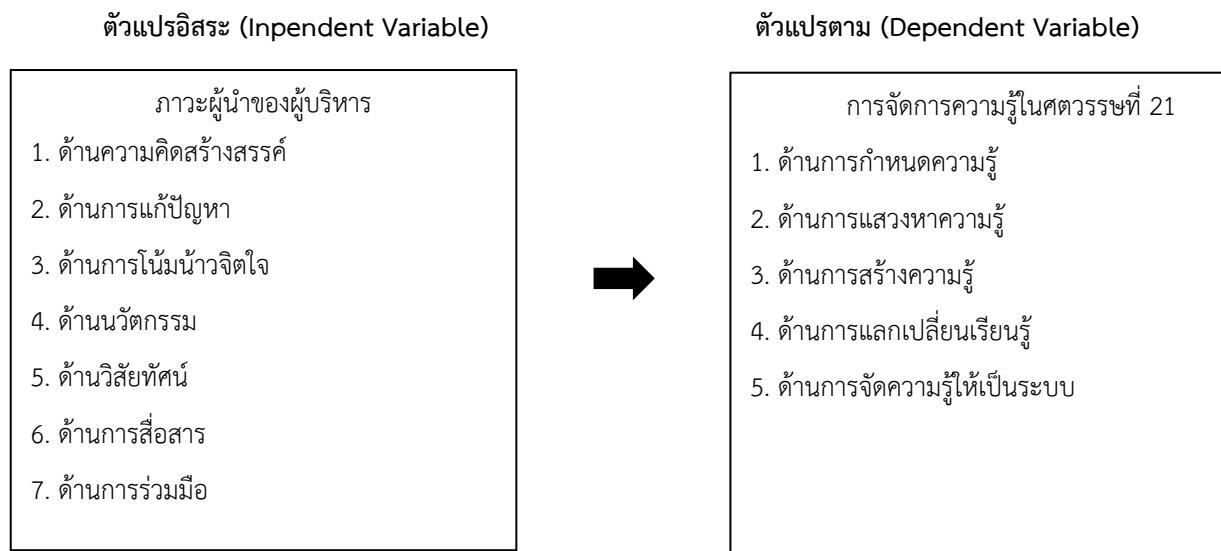
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านการแก้ปัญหา 3) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ 4) ด้านนวัตกรรม 5) ด้านวิสัยทัศน์ 6) ด้านการสื่อสาร 7) ด้านการร่วมมือ

สำหรับการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบของตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดความรู้ 2) ด้านการแสวงหาความรู้ 3) ด้านการสร้างความรู้ 4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 5) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครในทางบวก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารและครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2566 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครู จำนวน 1,104 คน รวมทั้งสิ้น 1,191 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2566) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607-610)

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากเอกสารและ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบของตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านการแก้ปัญหา 3) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ 4) ด้านนวัตกรรม 5) ด้านวิสัยทัศน์ 6) ด้านการสื่อสาร 7) ด้านการร่วมมือ

2. ตัวแปรตาม คือ การจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยได้จากดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดความรู้ 2) ด้านการแสวงหาความรู้ 3) ด้านการสร้างความรู้ 4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถาม การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนำทฤษฎีและแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามที่เนื้อหาครอบคลุมกับที่ต้องการจะศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

4. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้เสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ทำการตอบแบบสอบถาม และนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

+ 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้อง

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่แน่ใจ

- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้อง

6. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว มาทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นสถานศึกษาจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

8. ดำเนินการตรวจสอบอีกครั้ง แล้วแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) พร้อมนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร จากการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นรายด้านและภาพรวม ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 ; อ่างอิงโน ญัฏฐภรณ์ สมภาร, 2566)
3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นรายด้านและภาพรวม ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 อ่างอิงโน ญัฏฐภรณ์ สมภาร 2566)
4. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2,3 หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย
5. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2,3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่ และค่าร้อยละ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	
	(n = 324)	
	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	135	41.70
หญิง	189	58.30
2. อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	87	26.90
31 – 40 ปี	96	29.60
41 – 50 ปี	106	32.70
50 ปีขึ้นไป	35	10.80
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	198	61.10

ปริญญาโท	122	37.70
ปริญญาเอก	4	1.20
4. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 6 ปี	76	23.50
6-10 ปี	68	21.00
11-15 ปี	83	25.60
16-20 ปี	55	17.00
21-25 ปี	27	8.30
25 ปีขึ้นไป	15	4.60

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 324 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.30 และเพศชาย ร้อยละ 41.70 แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจส่งผลให้ผลการวิจัยมีมุมมองที่หลากหลายจากทั้งสองเพศ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.70 รองลงมา อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.60 อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.90 และอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ สามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นเก่าหรือช่วงกลางวัยทำงาน ซึ่งมักมีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21 น้อย จึงน่าจะมีทัศนคติที่เปิดรับต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.10 รองลงมา ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 37.70 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนถึงการไม่มีพื้นฐานความรู้ที่สามารถเข้าใจและประเมินภาวะผู้นำได้ดี ประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมาแล้ว 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.60 รองลงมา ปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.50 อายุ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.00 ปฏิบัติงานมาแล้ว 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.00 ปฏิบัติงานมาแล้ว 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ และปฏิบัติงานมาแล้ว 25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.60 แสดงถึงการมีส่วนผสมของครูรุ่นใหม่และครูที่มีประสบการณ์สูง ซึ่งช่วยให้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมีมุมมองทั้งจากผู้เพิ่งเข้าระบบและผู้ที่อยู่มานาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 324		อันดับที่	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.62	.31	มากที่สุด	1
2. ด้านการแก้ปัญหา	4.61	.32	มากที่สุด	2
3. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.61	.31	มากที่สุด	2
4. ด้านนวัตกรรม	4.59	.34	มากที่สุด	3
5. ด้านวิสัยทัศน์	4.58	.34	มากที่สุด	4
6. ด้านการสื่อสาร	4.62	.31	มากที่สุด	1
7. ด้านการร่วมมือ	4.61	.33	มากที่สุด	2
รวม	4.60	.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานครโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .32) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .31) ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .31) รองลงมาคือ ด้านการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .32) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .31) ด้านการร่วมมือ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .33) ด้านนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .34) และด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .34) ตามลำดับ ภาวะผู้นำในระดับสูงมากโดยเฉพาะ ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้าน "ความคิดสร้างสรรค์" และ "การสื่อสาร" สะท้อนว่าผู้บริหารสามารถคิดนอกกรอบ และถ่ายทอดแนวคิดใหม่ๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวม

ระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	n = 324		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดความรู้	4.61	.33	มากที่สุด	3
2. ด้านการแสวงหาความรู้	4.62	.32	มากที่สุด	2
3. ด้านการสร้างความรู้	4.63	.32	มากที่สุด	1
4. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.59	.32	มากที่สุด	5

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	n = 324		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
5. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ	4.60	.34	มากที่สุด	4
รวมเฉลี่ย	4.61	.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ ระดับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .32) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างความรู้ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .32) รองลงมา คือ การการแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .32) ด้านการกำหนดความรู้ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .33) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .34) และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .32) ตามลำดับ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ โดยอาศัยการเรียนรู้และการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	Y _{tot}	ระดับ ความสัมพันธ์
X ₁	1.000	-	-	-	-	-	-	.572**	ปานกลาง
X ₂	.603**	1.000	-	-	-	-	-	.592**	ปานกลาง
X ₃	.610**	.637**	1.000	-	-	-	-	.623**	ปานกลาง
X ₄	.702**	.626**	.691**	1.000	-	-	-	.624**	ปานกลาง
X ₅	.641**	.551**	.654**	.676**	1.000	-	-	.623**	ปานกลาง
X ₆	.669**	.609**	.644**	.630**	.654**	1.000	-	.791**	มาก
X ₇	.552**	.592**	.623**	.624**	.623**	.719**	1.000	.822**	มาก
X	-	-	-	-	-	-	-	.880**	มาก

** p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านความคิดสร้างสรรค์ (X₁) ด้านการแก้ปัญหา (X₂) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ (X₃) ด้านนวัตกรรม (X₄) ด้านวิสัยทัศน์ (X₅) มีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สูงสุดคือ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p < .01) ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .572 ถึง .822 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สูงสุดคือ ด้านการร่วมมือ (X₇) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .822 รองลงมาคือ ด้านการสื่อสาร (X₆) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .791 ด้านนวัตกรรม (X₄) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .624 ด้านการโน้มน้าวจิตใจ (X₃) และด้านวิสัยทัศน์ (X₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .623 ด้านการแก้ปัญหา (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .592 และด้านความคิดสร้างสรรค์ (X₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .572 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	R	R ²	Adj R ²	SEE	F
X ₇	.822	.676	.675	.15401	671.305
X ₇ X ₅	.868	.753	.752	.13454	490.258
X ₇ X ₅ X ₂	.886	.785	.783	.12576	389.909
X ₇ X ₅ X ₂ X ₄	.893	.797	.795	.12235	313.717

$X_7 X_5 X_2 X_4 X_6$	.896	.804	.800	.12065	260.101
$X_7 X_5 X_2 X_4 X_6 X_1$	.898	.807	.803	.11983	220.638

** $p < .01$

จากตารางที่ 5 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทดสอบแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านการร่วมมือ (X_7) ด้านวิสัยทัศน์ (X_5) ด้านการแก้ปัญหา (X_2) ด้านนวัตกรรม (X_4) ด้านการสื่อสาร (X_6) และด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_1) ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรือมีอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 0.676, 0.753, 0.785, 0.797, 0.804 และ 0.807 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.t
Constant	.633	.118		13.157*	.000
ด้านการร่วมมือ (X_7)	.279	.026	.822	25.291*	.000
ด้านวิสัยทัศน์ (X_5)	.225	.028	.356	10.046*	.000

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.t
ด้านการแก้ปัญหา (X_2)	.191	.028	.231	6.886*	.000
ด้านนวัตกรรม (X_4)	.133	.031	.169	4.367*	.000
ด้านการสื่อสาร (X_6)	.108	.034	.127	3.173*	.002
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_1)	.077	.033	.091	2.316*	.021
R = .898 R ² = .807 Adj R ² = .803 SEE = .11983 F = 220.638 a = .633					

* $p < .05$

จากตารางที่ 5.1 พบว่า สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 80.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .279 .225 .191 .133 .108 และ .077 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน (β) เท่ากับ .822 .356 .231 .169 .127 และ .091 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรเกณฑ์ (การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร) และตัวแปรพยากรณ์ ($X_7 X_5 X_2 X_4 X_6 X_1$) มีค่าเท่ากับ .898 และค่าความคลาดเคลื่อน ที่เกิดขึ้นจากการพยากรณ์เท่ากับ .11983

สมการพยากรณ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในรูปแบบคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = a + b_7X_7 + b_5X_5 + b_2X_2 + b_4X_4 + b_6X_6 + b_1X_1 \quad (\text{สมการที่ 1})$$

$$= 0.633 + 0.297X_7 + 0.225X_5 + 0.191X_2 + 0.133X_4 + 0.108X_6 + 0.077X_1$$

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\begin{aligned}\hat{Z} &= \beta_7 Z_7 + \beta_5 Z_5 + \beta_2 Z_2 + \beta_4 Z_4 + \beta_6 Z_6 + \beta_1 Z_1 \quad (\text{สมการที่ 2}) \\ &= 0.822 Z_7 + 0.356 Z_5 + 0.231 Z_2 + 0.169 Z_4 + 0.127 Z_6 + 0.091 Z_1\end{aligned}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ มาอภิปรายผลตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์และด้านความร่วมมือ รองลงมาคือด้านการแก้ปัญหา ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านนวัตกรรม และด้านวิสัยทัศน์ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารควรส่งเสริมแนวคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกัน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงสนับสนุนการแก้ปัญหาและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass (1997) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จมักมีคุณลักษณะในการจูงใจผู้ตาม สร้างแรงบันดาลใจ สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรอย่างต่อเนื่องผลการวิจัยของสุจิตานต์ บริเอก (2564) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการปฏิบัติงานของครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานของครูได้ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุพัตรา รังคะวงษ์ (2565) พบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ความยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือ ทั้งยังพบว่า เพศไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ แต่ประสิทธิผลการบริหารมีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. การศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการสร้างความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการกำหนดความรู้ ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการส่งเสริมการพัฒนาครูและนักเรียนผ่านการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาภามาส นิโครธา (2561) ซึ่งพบว่าองค์ประกอบการจัดการความรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดระบบความรู้ การนำความรู้ไปใช้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการกำหนดแผนและคู่มือการปฏิบัติในการเรียนรู้ ซึ่งมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิศรุจ สารจุม (2562) พบว่าโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการบันทึกและจัดเก็บความรู้ การนำความรู้สู่การปฏิบัติ และการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้เพื่อยกระดับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .572 ถึง .822 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สูงสุดคือ ด้านการร่วมมือ รองลงมาคือ ด้านนวัตกรรม ด้านการโน้มน้าวใจ และด้านวิสัยทัศน์ ด้านการแก้ปัญหา ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา เหลืองงาม(2562, บทคัดย่อ) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า โดยรวมพบว่ามีค่าสหสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล คูหา

แก้ว (2563, บทคัดย่อ) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้มีทั้งหมด 6 ตัวแปร ที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย ด้านการร่วมมือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านนวัตกรรม ด้านการสื่อสาร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย .898 หรือมีอำนาจพยากรณ์เท่ากับ .807 ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ร้อยละ .807 โดยสามารถเรียงลำดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มากที่สุดไปยังภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร น้อยที่สุด พบว่า ด้านการร่วมมือมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร ทองคำ (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีการจัดการความรู้ระดับมาก ดังนี้ ด้านกระบวนการจัดการความรู้ สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรมีการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้ผู้อื่นได้อย่างดี ด้านภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ ผู้บริหารสร้างพันธกิจและวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการจัดการความรู้ และประเพณีติดเป็นต้นแบบที่ดี ด้านวัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรอื่น ด้านเทคโนโลยี บุคลากรมีการพัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนานวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ด้านการวัดผลการจัดการความรู้ ครูผู้สอนเฝ้าเปรียบเทียบความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมมือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านนวัตกรรม ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ ไปปรับประยุกต์ใช้กับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา

การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการกำหนดความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้เป็นแนวทางและพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอนของครู

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .572 ถึง .822 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ทางบวก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำภาวะผู้นำของผู้บริหารมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในด้านการจัดการความรู้ของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาและบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้มีทั้งหมด 6 ตัวแปร ที่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย ด้านการร่วมมือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านนวัตกรรม ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำตัวแปรทั้ง 6 ด้าน ไปปรับประยุกต์ใช้กับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดสถานศึกษา ใหญ่ กลาง และเล็ก เพื่อให้ทราบถึงบริบทในการบริหารงานสถานศึกษา

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553). กรุงเทพฯ: องค์การค่าของคุรุสภา.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2542, สิงหาคม 14). ราชกิจจานุเบกษา.
- _____. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564 น. 18). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ชูศักดิ์ วงศ์รัตนะ. (2560). เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรรการพิมพ์
- ณัฐภรณ์ สมภาร. (2566). การศึกษาและการวิเคราะห์หลักสารณียธรรมกับการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 .ปริญาญครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นภาพร ทองคำ. (2561). การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- นฤมล คูหาแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นภาพร ทองคำ. (2560). วัฒนธรรมองค์กรในด้านการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน). ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นลธวัช ยุทธวงศ์ และวีระพรรณ จันทร์เหลือง. (2565).ภาวะผู้นำของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1,วารสารศึกษาศาสตร์, 1(1), : 16-29.
- รัตนา เหลืองงาม. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- วิศรุจ สารจุม. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัตรา รังคะวงษ์. (2565). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสํานักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. ปรินญาศึกษาศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัตรา โคตะวงษ์, นิมิต มั่งมีทรัพย์. (2562). การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัด
สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(2), : 55-71.
- สุธิกานต์ บริเอก. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัด
สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (ปรินญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สํานักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-
2570).
- สํานักนโยบายและยุทธศาสตร์ สํานักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แผนยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ
17 พฤศจิกายน 2566 จาก <https://www.obec.go.th>
- สํานักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2566). ข้อมูลสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://www.bkkp.go.th>
- อาภามาส นิโครธา. (2561). การจัดการความรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.(ปรินญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bass, B.M. (1997). *Transformational leadership: Industrial, military, and education*. mahwah. NJ: Lawrence
Erlbaum
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological
Measurement*, 30(3), 607-610.